

Bijlage voor de vergadering van de Adviesraad Sociaal Domein Aa en Hunze van 22 juni 2020.

Vragen aan mevrouw E. Groen van Mee Drenthe inzake de onafhankelijk cliënt ondersteuning.

1. Formele aspecten.

- 1.1 Wie is de opdrachtgever (naar wie gaat de factuur) voor het inzetten van de onafhankelijk cliënt ondersteuner? *De gemeente is de opdrachtgever voor het beschikbaar stellen van de OCO. Zij bepaalt echter niet welke adviezen er worden gegeven.*
- 1.2 Hoe ziet het kostenplaatje eruit? Komt er een rekening naar de cliënt? Is er een vermogenstoets? *De gemeente heeft 80 uur beschikbaar gesteld voor de duur van een jaar. De inzet van OCO is vrij toegankelijk, dwz voor de inwoner gratis. De omvang is echter beperkend voor een wettelijke gefaciliteerde ondersteuning.*
- 1.3 Sommige mensen zijn van mening dat Attenta de belangen van de hulpvrager voldoende behartigt en dat de ondersteuning van een onafhankelijk cliëntondersteuner een overbodig aanbod is. De belangenbehartiging en ondersteuning van de hulpvrager zou bij Attenta voldoende zijn gewaarborgd.
Wat is uw mening hierover? *Dit betreft 2 verschillende vormen van ondersteuning. Attenta is ook de organisatie, die een beschikking afgeeft. Daarbij zijn zij indirect een verlengstuk van de gemeente. Richtlijnen en budgetten zijn op basis van de gemeentelijke opdrachten, hierbij is de OCO niet onafhankelijk en helpt mee om de cliënt te ondersteunen.*

2. Onafhankelijke positie van de cliënt ondersteuner.

2.1. Waaruit blijkt dat Mee Drenthe onafhankelijk de cliënt ondersteunt?

Uit een peiling van kennisinstituut Movisie uit 2018 blijkt dat MEE in zeker 109 gemeenten zowel de onafhankelijke cliëntondersteuning als de sociale wijkteams organiseert.

In rapporten over cliëntondersteuning is twijfel over onafhankelijkheid een veel voorkomend aandachtspunt.

Hoe heeft Mee Drenthe in Aa en Hunze de onafhankelijkheid gewaarborgd en hoe zijn de inwoners van Aa en Hunze daarover geïnformeerd? *MEE in Drenthe maakt geen deel uit van de sociale wijkteams. Daarmee zijn zij niet ingezet tbv signalering of collectieve preventie. De inzet van MEE in Aa en Hunze beperkt zich tot de onafhankelijke positie en ondersteuning aan inwoners. Dit waarborgen we door geen verlengstuk te zijn van gemeente of van een welzijnsorganisaties. Voormalige collega's, die deel uit maakten van gemeentelijke teams zijn overgegaan naar de gemeente. Dit was niet onafhankelijk meer, maar verlengstuk van de gemeentelijke beleidsmakers. Onafhankelijkheid door luisteren, adviseren, wettelijke deskundigheid, naast de inwoner. Wij informeren de inwoners niet over de mogelijkheid tot ondersteuning. Dit wordt door de gemeente meegegeven bij de communicatie rondom informatie & advies of keukentafelgesprekken.*

2.2. In een rapport lezen wij het volgende:

“30 procent van de cliëntondersteuners kan niet onafhankelijk werken. Het recht op onafhankelijke cliëntondersteuning is vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en de Wet langdurige zorg (Wlz). Een op de drie cliëntondersteuners ervaart echter dat hun onafhankelijkheid ernstig onder druk staat. Zorgkantoren en gemeenten oefenen druk uit, bijvoorbeeld om te voorkomen dat budgetten overschreden worden”.

Dit geeft reden tot zorg zeker als we zien dat het gebruik van de onafhankelijk cliëntondersteuner beperkter is dan wij hadden verwacht. Herkent u in uw werk, als onafhankelijk cliëntondersteuner, deze signalen? *Overschrijding van budgetten in het sociale domein voor wat betreft maatwerk ligt niet in het verlengde van onze dienstverlening. Preventieve inzet met laagfrequente ondersteuning (waakvlamcontacten) zou de druk op budgetten kunnen verminderen. De gemeente zou hierop kunnen investeren. Met gemeente Aa en Hunze speelt de volgende discussie: Er is max 80 uur inzet op jaarbasis, dit is een duidelijk plafondbudget. Wat te doen met de inwoners, die een vraag hebben en de 80 uur zijn inmiddels ingezet? De onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO) is immers gratis en vrij toegankelijk en beschikbaar. Wachtlijst, extra budget, stopzetten van een wettelijk recht...De gemeente wordt vroegtijdig geïnformeerd over het behalen van plafondbudget.*

3. De keuze van de hulpvrager

- 3.1 Als een inwoner van de gemeente Aa en Hunze van een onafhankelijk cliëntondersteuner gebruik wil maken, is Mee dan de enige keuze? *Als professionele organisatie is MEE een beschikbare partij. OCO wordt echter door ook veel meer organisaties geboden: mantelzorgorganisaties, welzijn, kerken, informele zorg, Humanitas, etc.*
- 3.2 Als deze inwoner gebruik wil maken van een andere aanbieder is hij/zij dan vrij om te kiezen? Zijn er in dat geval voor de inwoner dan ook geen kosten aan verbonden? *OCO moet wettelijk beschikbaar zijn en is in alle gevallen kosteloos. De gemeente heeft echter wel beperkingen opgelegd, zo is SJD bij MEE niet mogelijk. Daarvoor is de inwoner aangewezen op het juridisch loket. Welke kosten hiermee gemoeid zijn is mij niet bekend.*
- 3.3 Er opereren ook commerciële aanbieders, wat is het verschil met Mee? *MEE is een landelijke organisatie, die kennis heeft van beperkingen waaronder niet aangeboren hersenletsel, (licht) verstandelijke beperking, autisme of psychische beperkingen. MEE biedt deze ondersteuning kwalitatief aan en onderhoudt de kennis van de consulenten. Zij zijn als beroepsgroep geregistreerd als cliëntondersteuner. Een gemeente heeft de verplichting de OCO te organiseren en kan hiervoor verschillende partijen inschakelen en naar verwijzen.*

4. Deskundigheid van de onafhankelijk cliëntondersteuner.

- 4.1. Zijn er binnen MEE verschillende medewerkers die de functie van onafhankelijk cliëntondersteuner vervullen. Bijvoorbeeld in verband met het soort hulpvraag en de

expertise van de medewerker van Mee Drenthe. *Expertise richt zich op verschillende kennisgebieden. Er is verschil tussen de generalistische inzet als OCO, die ondersteuning biedt op gebied van I&A, vraagverheldering. Op basis van vakkennis kan ingezet worden, passend bij de hulpvraag. Wij beperken ons tot het verhelderen en helpen verwoorden van de vraag.*

4.2. Zijn er binnen Mee specialisten op diverse terreinen, of vooral generalisten? *Binnen MEE zijn alle consultants generalist. Specialisme op verschillende vakgebieden zoals SJD, opvoeding, netwerkversterking, NAH/LVB/psychische beperking/WLZ/arbeid/ASS/psychodiagnostiek is beschikbaar, maar deze deskundigheid en ondersteuning is niet gecontracteerd door de gemeente bij MEE.*

4.3. Bij de adviesraad kwam het signaal binnen dat MEE aan hulpvragers mededeelt niet de expertise te hebben om een onafhankelijk advies te geven als het over hulpmiddelen gaat, is dat inderdaad het geval? *MEE biedt ondersteuning om met een inwoner te bepalen welke hulpvraag er ligt. Wanneer hulpmiddelen hiervoor noodzakelijk zijn, kan een aanvraag worden ingevuld samen met de inwoner. De beoordeling over de verlenen van het hulpmiddel ligt bij Attenta. Hierover geeft MEE geen advies.*

4.4. Als dit het geval is, is dat dan ook zo gecommuniceerd met opdrachtgever (Attenta)? *De casus is mij niet bekend, maar de inzet door consultants wordt in samenspraak met de inwoner afgestemd en gecommuniceerd met Attenta. Er is geen contract tussen MEE en Attenta. Mocht Attenta de expertise van MEE nodig hebben, dan zijn zij opdrachtgever en ontvangen zij een rekening van de inzet door MEE. Hiervoor is een onderling contractafspraken over de dienstverlening noodzakelijk.*

5. Procedure

5.1. Hoe vaak wordt er een beroep gedaan op een onafhankelijk cliënt ondersteuner. *In Q1 is er door 5 inwoners een beroep gedaan op de onafhankelijke cliëntondersteuning. Op grond van deze inzet is er 34 uur besteed aan de ondersteuning en het meegaan naar keukentafelgesprekken.*

5.2. Is naar u mening, voldoende bekend bij de inwoners van Aa en Hunze dat er een cliënt ondersteuner is, waar ze een beroep op kunnen doen. *MEE onderneemt geen reclame/PR om de inzet van OCO meer bekend te maken. In een landelijke campagne is hier wel aandacht aan besteed. Deze campagne is tijdelijk stopgezet agv corona, maar zal eendaags weer hervat worden. Attenta voert veel gesprekken met inwoners over WMO. Zij benoemen op hun website dat ondersteuning door MEE ingezet kan worden. OCO is altijd vrijwillig en op initiatief van de inwoner of op advies van het netwerk. OCO wordt nooit opgelegd! Onvoldoende bekend!! Uit onderzoeken blijkt ongeveer 25% bekend te zijn met de inzet van OCO.*

Wanneer sprake is van een WLZ indicatie kan MEE ook ondersteuning bieden. Dit wordt echter bekostigd door het zorgkantoor en niet door de gemeente.

5.3. Mee Drenthe “levert” de cliëntondersteuner. Hoe koppelt Mee de ondersteuner aan een cliënt? *Wanneer een inwoner zich meldt met een vraag, komt dit binnen bij de bereikbaarheid van het team. Op basis van de algemene vraagstelling wordt een consulent gekoppeld, passend bij de vraagstelling. De consulent neemt contact op met de inwoner voor vraagverheldering.*

5.4. Heeft MEE Drenthe er zicht op, hoe de hulpvragers bij MEE terecht komen? *Ja, deze vraag wordt bijgehouden en teruggekoppeld in kwartaalrapportages aan de gemeente hoe men bij MEE terecht is gekomen.*

Doorverwezen Door	#Unieke Clienten (periode)
Initiatief client	2
Collega MEE	1
Gemeentelijk team	1
Netwerk client	1

5.5. Kan er een situatie ontstaan waarin Mee Drenthe zegt de klant niet te willen of kunnen ondersteunen? Zo ja, hoe daarna verder? *Niet willen is geen issue, niet kunnen kan op basis van de gemaakte afspraken met de gemeente en de inzet op de wettelijke OCO. Gespecialiseerde cliëntondersteuning of preventieve laagfrequente ondersteuning is niet gecontracteerd. Bij deze vragen verwijzen we naar Attenta. Voor SJD ondersteuning verwijzen we naar het juridisch loket. Binnen de gemeente Aa en Hunze mogen we deze expertise niet inzetten. Inzet van MEE is beperkt tot de wettelijke taak!*

Nieuwe adviesnota's van Movisie:

Handreikingen aan gemeenten omtrent cliëntondersteuning:

- *Levensbreedheid en afbakening*
- *Samenspel formeel – informeel*
- *Inwoners betrekken*